

ŚRODOWISKOWY DOM EMERYTA „KORAB WIELKOPOLSKI”

Starzenie się społeczeństwa jest zjawiskiem ogólnoswiatowym, o czym świadczy podjęta przez ONZ uchwała, w której rok 1999 uznano za Rok Starszego Człowieka, a dzień 1 października ogłoszono Międzynarodowym Dniem Seniora. Uchwała ta poleca zorganizowanie Komitetów ds. integracji społeczeństwa ze starszą generacją. W skład tych Komitetów powinny wejść urzędy i organizacje państwowe, służby medyczne – gerontologiczne, związki religijne, organizacje zawodowe, organizacje kobiece, stowarzyszenia i fundacje związane z pracą na rzecz człowieka starszego. Hasło „ludzie starzy we współczesnym świecie” powinno być podstawą do dyskusji na zebraniach związanych z obchodami tego Roku. Trzeba również zainteresować się ludźmi starzejącymi się na wsi, usprawnieniami życia osób starszych, opieką nad ciężko chorymi, tak w zakresie zmian fizycznych, jak i pomocą w psychicznych zaburzeniach wieku starszego. Do akcji tej należy zachęcić środki masowego przekazu. Za szczególnie wskazane byłoby wytyczenie planów prac na następne 10-lecie, obejmujące początek XXI wieku. Ważną tematyką byłoby wglębiecie się w zmienne stosunki pomiędzy generacjami. Należy już dziś myśleć o wykorzystaniu zdobyczy nauki w zakresie farmakologii, farmakoterapii i innowacji technologicznych ułatwiających warunki bytowe starzejącego się społeczeństwa.

Społeczeństwa zachodnie już od lat próbowały rozwiązywać sprawy bytowe starszej generacji, organizując Domy zapewniające godziwe warunki starzenia się, w tym opiekę nad chorymi i niesprawnymi.

Jeżeli chodzi o Polskę, to generalnie biorąc sytuacja jest trudna. Mamy oczywiście pewną tradycję. Na przykład w Poznaniu były przed wojną dwie Fundacje, które zorganizowały Domy Opieki. Jedna Fundacja – B. W. Twardowskich (dzisiaj gmach Policji, ul. Kochanowskiego 2), a druga Fundacja Garczyńskich – przy ul. Nowowiejskiego 56 (dziś Szpital Zakaźny). Aktualnie znane są takie Domy Opieki jak Dom Aktora w Skolimowie, Domy Księży Emerytów, Dom Emerytów na Zaspie (k/Gdańska). Pojawiają się Domy Prywatne, dość kosztowne w utrzymaniu, bo nie mające zaplecza subwencji państwowej. Ogólnie jednak przeważają (choć w stosunku do potrzeb jest ich zbyt mało) domy państwowe lub komunalne bardzo skromne, w których warunki życia ich mieszkańców nie odpowiadają współczesnym wymaganiom. Być może ONZ-towski Rok Starszego Człowieka przyniesie w Polsce rozszerzenie działań na rzecz starzejącej się generacji. Premier Jerzy Buzek powołał Krajową Radę ds. Obchodów Roku Seniora.

Poznański Klub Inteligencji Katolickiej już przed kilku laty wyszedł naprzeciw potrzebie zwiększenia troski o starszych ludzi powołując Fundację „Korab Wielkopolski”, której celem podstawowym jest utworzenie i zapewnienie pełnego funkcjonowania Środowiskowego Domu Emeryta dla Inteligencji. Tym samym chcemy zapewnić godziwe warunki starzenia się tej grupie społecznej, która wniosła nieoceniony wkład w rozwój Polski. Wiadomo, że już od lat inteligencja polska stanowiła nikłą i w szczególności sposób lekceważoną część społeczeństwa. Uwarunkowania historyczne, zabory, wysiedlenia w okresie okupacji i 40 lat rządów PRL przyczyniły się do zmniejszenia roli ludzi, którzy w przeszłości stanowili o obliczu moralnym i poziomie intelektualnym społeczeństwa. W powojennych dziejach naszego narodu żadna władza nie faworyzowała inteligencji, a przeciwieństwo – oni – pracownicy nauki, kultury, oświaty, pionierzy administracji i gospodarki – kształtowali młode pokolenie w duchu tradycji i patriotyzmu na miarę potrzeb przełomu wieków. Walka o pełny rozwój intelektualny społeczeństwa odbywała się nieraz wbrew obowiązującym trendom politycznym. Z powyższych względów uważaliśmy za swój obowiązek zatroszczenie się o starszych ludzi z tej właśnie grupy społecznej.

Przyjmujemy, że Środowiskowy Dom Emeryta nie stanie się jeszcze jednym przytułkiem, ale enklawą, w której intelektualiści dzięki stworzonym tam warunkom znajdą możliwości do realizacji swoich jeszcze często twórczych zamierzeń, wzbogaconych o doświadczenia swego życia. Sądzimy, że te warunki starzenia się nie pozwolą nas zaliczyć do „umierającej klasy” (Wprost 22 XI 1998 r.). Żałosny byłby bowiem los narodu, w którym inteligencja stanowiłaby formację przeszłości.

Działalność rozpoczęliśmy od nagłośnienia naszych zamierzeń w środkach masowego przekazu. Pomogły nam rozgłoszenie radiowe (Radio S, Merkur, Obywatelskie), Telewizja Poznańska i miejscowa prasa.

Inicjatywę naszą wsparli: Posłowie Ziemi Wielkopolskiej: Hanna Suchocka i Marek Zieliński; Władze miasta Poznania i województwa poznańskiego; Kolegium Rektorów Wyższych Szkół Mia-

sta Poznania, a w szczególności rektorzy B. Gruchman (AE), J. Jurga (UAM), E. Mitkowski (PP), J. Smorawiński (AWF); prof. Stefan Stuligrosz – z chórem „Słowików”; Muzeum Narodowe (prof. dr hab. K. Kalinowski); Stowarzyszenie im. E. Kwiatkowskiego; Przedsiębiorstwo „Zioła Polskie – Pharma” (prezes mgr A. Nurczyk); Filharmonia Państwowa w Poznaniu.

Postanowieniem XVI Wydziału Gospodarczo-Rejestrowego Sądu Rejonowego dla m. Warszawy dnia 27 stycznia 1997 r. Fundacja została zarejestrowana uzyskując osobowość prawną.

Adres Fundacji: Poznań, ul. Klin 9, tel. 8528-566. Konto Fundacji: PKO B.P. I O/Poznań 10204027-8152-270-1.

Został powołany Zarząd Fundacji, w skład którego weszli: doc. dr Wanda Dębska (prezes), prof. dr hab. Janusz Gołaski (viceprezes), doc. dr Krystyna Szpunar (skarbnik), prof. dr hab. Lucyna Wojtasiewicz, prof. dr hab. Roman Szulc, mgr inż. Henryk Sufryd, mgr Anna Pietkiewiczowa. Powołano również Komisję Rewizyjną w składzie: dr Janina Kamińska, prof. Irena Winiarska i mgr Wanda Polaszewska.

Rozpoczęto zapisy do przyszłego Domu oraz pozyskano kilkudziesięciu sponsorów naszego przedsięwzięcia. Były to zarówno osoby fizyczne, jak i prawne.

Na obecnym etapie działalności mamy następujące osiągnięcia rzeczowe:

- 1) otrzymanie od władz miasta działki o powierzchni 5050 m² położonej w Poznaniu przy rezerwacie „Żurawiniec” (ul. Łużycka 14),
- 2) zapewnienie bezpłatnego doprowadzenia mediów (elektryczność, gaz, woda) ze strony odpowiednich przedsiębiorstw,
- 3) zapewnienie nieodpłatnego wykonania wykopów pod budynkiem – ze strony Wyższej Szkoły Oficerskiej im. Stefana Czarnieckiego,
- 4) wydrukowanie „cegiełek”, których sprzedaż pozwoliła nam gromadzić środki finansowe.

W ciągu kilku lat działalności – oczywiście społecznej – zorganizowaliśmy wielokrotnie sprzedaż publiczną „cegiełek” w auli UAM, w czasie otwarcia wystaw w Muzeum Narodowym itp. Również „Nasz Klub” pp. Nowaków zorganizował spotkanie przy świecach i rozprowadza „cegiełki”.

Zlecieliśmy opracowanie projektu wstępnego pracowni architektonicznej „Poznań – Projekt” (mgr inż. arch. Ewa Pawlicka-Garus). Założeniem podstawowym było zaprojektowanie 1-osobowych pomieszczeń z własną łazienką i małym aneksem kuchennym. Ten układ zapewnia intymność niezbędną do kontynuowania pracy twórczej i naukowej. W około 100 pokojach zamieszka 120 osób. W Domu będą ponadto pomieszczenia o przeznaczeniu ogólnym, jak jadalnia, kawiarnia, gabinety lekarskie, sale rehabilitacyjne, kaplica, ogród zimowy, pomieszczenia dla potrzeb Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Sporządzony już materiał ilustracyjny ułatwił nam nagłośnienie idei, wykorzystywany był przez Telewizję Poznańską, jak i przez miejscową prasę.

Rok 1999 jest rokiem przełomu w pracach Fundacji. Poznańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego podjęło się budowy Środowiskowego Domu Emeryta. Podpisano wstępne porozumienie w tej sprawie.

Środki potrzebne na dalszą budowę Domu pochodzić będą z wpłat przyszłych mieszkańców, z dotacji osób prawnych i z innych źródeł pomocniczych (sprzedaż „cegiełek”, imprezy charytatywne itp.). Środki te (łącznie z posiadanymi już aktywami) powinny zapewnić 30% kosztów realizacji przedsięwzięcia, co jest warunkiem uzyskania kredytu na budowę przez Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Poznaniu. Bardzo ważną i trudną rzeczą jest zgromadzenie środków na realizację ogólnej, niemieszkalnej części domu (pomieszczenia do rehabilitacji, biblioteki itd.). Statut Fundacji zakłada następujące źródła dochodów:

- 1) jednorazowe lub stałe dotacje i subwencje, darowizny, spadki i zapisy pochodzące od fundatorów, a także osób prawnych i fizycznych z kraju i zagranicy,
- 2) pożytki z majątku Fundacji,
- 3) wpływy ze zbiorów publicznych,
- 4) wpływy z działalności gospodarczej.

Przybliżenie się do osiągnięcia konkretnych celów upoważnia nas do opracowania regulaminu dla przyszłych mieszkańców Domu. Opracowujemy ramowe zasady organizacji i przydziału miejsc. Generalna podstawa tych przepisów, to założenie, że Dom ma zapewnić jego mieszkańcom godne warunki bytowe, opiekę i pomoc, a równocześnie umożliwić kontynuację pasji zawodowych i działalności twórczej. Starość nie jest chorobą lecz jednym z etapów życia człowieka, dlatego Dom nie ma charakteru szpitala; Dom przewidziany jest dla osób, które są na tyle sprawne fizycznie i psychicznie, że mogą samodzielnie zabezpieczyć we własnym zakresie załatwienie codziennych

spraw bytowych, lecz pogorszenie stanu zdrowia zobowiązuje administrację Domu do zapewnienia opieki. Dom zastępuje mieszkańcom dom rodzinny, a atmosfera w nim powinna być nacechowana życzliwością, wyrozumiałością i zaufaniem. Oto podstawowe elementy regulaminu:

1. Kandydatem na mieszkańca Domu może być emeryt lub rencista wywodzący się z kręgu pracowników umysłowych lub jego najbliższa rodzina.

2. Kandydat może się starać o wspólne zamieszkanie ze współmałżonkiem, a w szczególnych przypadkach z ojcem, matką, dorosłym synem, córką i rodzeństwem.

3. Mieszkańcem może być jedynie osoba, która ma uprawnienia emerytalne lub rentowe przyznane na stałe.

4. Kandydat na mieszkańca wraz z wnioskiem o zakwalifikowanie złoży:

- zobowiązanie do wpłaty w ustalonym terminie określonego jednorazowego wkładu budowlanego (ustalonego w relacji do kosztów budowy i powierzchni użytkowej); wkład budowlany jest bezwrotny i nie może być przeniesiony na inną osobę ani w trakcie budowy ani też po zamieszkaniu lub po opuszczeniu Domu z jakichkolwiek przyczyn (przeniesienie własności),
- odpis decyzji emerytalnej względnie rentowej i ostatni odcinek wypłaconej emerytury,
- zaświadczenie lekarza stwierdzające, że aktualny stan zdrowia pozwala kandydatowi samodzielnie żyć i wykonywać zwykłe czynności dnia codziennego bez pomocy osoby trzeciej,
- zobowiązanie pisemne, iż będzie ściśle przestrzegać regulaminu Domu oraz podporządkuje się poleceniom kierownictwa.

5. Decyzję w sprawie przyjęcia wpłaty oraz przydziału lokum indywidualnego wraz z prawem do korzystania z pomieszczeń ogólnych – na zasadzie dożywotniego użytkowania podejmuje Komisja złożona z członków Zarządu Fundacji i przedstawicieli głównych darczyńców, działająca na podstawie przepisów Regulaminu Przydziału Miejsca w Środowiskowym Domu Emeryta Fundacji „Korab Wielkopolski”.

6. Osoby przyjmujące lokum w Domu powinny mieć uregulowane sprawy formalno-majątkowe (np. wskazanie spadkobierców majątku osobistego wnoszonego do lokum na terenie Domu).

7. Osoby, którym przyznano lokum w „Domu”, a które dotychczas zamieszkiwały w mieszkaniu komunalnym, zobowiązane są do przekazania tego mieszkania na rzecz miasta.

8. Mieszkaniec ma prawo do:

- samodzielnego pomieszczenia,
- posiadania w przydzielonym pomieszczeniu własnych mebli i innego wyposażenia,
- podstawowej opieki lekarsko-pielęgniarskiej, duszpasterskiej oraz kulturalno-oświatowej,
- pomocy (ze strony asystenta socjalnego) w załatwianiu trudnych spraw życiowych.

9. Mieszkańcy Domu zobowiązani będą do partycypacji w kosztach utrzymania Domu proporcjonalnie do powierzchni zajmowanych pomieszczeń. Szczegółowe zasady w tym zakresie oraz prawa i obowiązki mieszkańców określi odrębny regulamin.

Wanda Dębska